

Nr 227.

Av herr **Linders**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 119, angående åtgärder från det allmännas sida för beredande av driftkredit åt idkare av mindre jordbruk.*

Då frågan om ordnandet av det mindre jordbrukets rörliga kreditbehov vid förra årets senare riksdag förelåg till behandling i andra kammaren framkastade jag i största korthet möjligheten att på något annat sätt än endast efter arealenheter fixera lånerätten. Särskilt framhöll jag önskvärdheten av att välja utlåningsgrunder, som icke utestänga jordbrukare, vilkas egendomar på grund av driftens intensitet, hög kultur eller eljest springa upp i höga värden och med anskaffning, underhåll och varuomsättning erfordrade betydligt driftkapital.

Det nu i Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 119 framlagda förslaget bjuder emellertid härutinnan endast på den gamla principen, som var känd när sommarriksdagen avlät sin skrivelse, nämligen att lånerätten, som av de s. k. jordbrukskassorna var för sig får bestämmas, icke får sättas högre än 75 kronor för varje hektar jord, varmed låntagaren ingått i kassan.

För min del anser jag detta belopp vara absolut för lågt för de bördiga trakterna av vårt land, där något så när intensiv jordbruksdrift ifrågakommer. Det kan knappast antagas, att kassorna skola få någon som helst spridning i sådana trakter, ifall bestämmelsen kvarstår oförändrad. Ett enda exempel torde vara nog för att klargöra frågan.

Vi tänka oss ett småbruk om 5 hektar i Malmöhus län. Det kostar med åbyggnader ungefär 10,000 kronor samt föder 1 à 2 hästar och 3 à 5 kor. Efter förslaget skulle ägarens lånerätt utgöra $5 \times 75 = 375$ kronor. För erhållande av detta lån måste han inbetala 10 kronor kontant, underkasta sig årlig uttaxering vid eventuellt behov samt ikläda sig ansvarighet för kassans förbindelser till ett belopp motsvarande minst

en och en halv gång hans lånerätt eller i detta fall 562 kronor. Kredit på dessa villkor och med så pass beskuren lånerätt blir säkert icke eftersökt. Och dock sägs, att lånet skall tjäna till inköp av: husdjur och maskiner, utsäde, foder- och gödselmedel samt torvströ och ännu mycket mera.

Naturligtvis gives det trakter, där den föreslagna gränsen kan vara berättigad; dock säkerligen endast lämpad för orter, där jordbruken ligga mera avlägset och spridda, där sammanslutningens idé, varpå förslaget jämväl är byggt, blir svårt genomförbar.

Emellertid vore det bra, om förslaget i huvudsak bifölles. Men då jag samtidigt inser, att projektet är betydelselöst utan en förändring beträffande ifrågavarande bestämmelse, vore det önskvärt att riksdagen fäste som villkor för sitt bifall, att lånerätten för medlem i jordbrukskassa högst väsentligt höjes. Därest beräkningsgrunden bibehålles borde enligt min mening, ifall ändamålet skall vinnas att rationellt bispringa den fattiga jordbruksbefolkningen, helst lånegränsen sättas vid 200 kronor per hektar. Dock vill jag stanna vid att förorda maximigränsens höjning till 150 kronor per hektar, emedan redan detta i regel torde medge efter behovet avpassade lånebelopp.

Biträdes mitt yrkande, anmodas utskottet vidtaga de jämkningar i andra punkter, som därav kan föranledas.

Med stöd av det sålunda anförda hemställes,

att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts proposition nr 119 under villkor att den blivande lånerätten för medlem i jordbrukskassa sättes till högst 150 kronor för varje hektar odlad jord.

Stockholm den 22 april 1915.

Sven Linders.